

Čo čaká Slovensko v tomto roku

Ekonomika a spoločnosť na Slovensku bude roku 2015 ovplyvňovaná pokračovaním globálnej hospodárskej krízy. Dopady krízy bude umocňovať absencia politik, ktoré by boli zamerané na jej prekonanie, a taktiež ilúzie o skončení krízy, ktoré naďalej ostanú iba v podobe želaní. Hlavným problémom Slovenska bude aj roku 2015 vysoká nezamestnanosť a nízka životná úroveň obyvateľstva.

Kríza pokračuje

Globálna ekonomická kríza bude pokračovať aj v tomto roku, napriek viacerým očakávaniam či vyhláseniam o skončení krízy. Dopady krízy budú v globálnom meradle negatívne ovplyvňovať najmä finančný sektor a priemyselné odvetvia jednotlivých krajín. Prekonanie krízy je spojené s transformáciou jednotlivých ekonomík v smere vytvárania znalostnej ekonomiky a obnovovania lokálnych ekonomických štruktúr v jednotlivých krajinách. Predpokladom je tiež zmena priorít hospodárskych politik od podpory či udržiavania zastaraných priemyselných odvetví k podpore vedy, vzdelávania a technológie ako hlavných faktorov konkurencieschopnosti a tiež nástrojov na prekonanie hospodárskej krízy.

Presmerovanie investícií do vedy, výskumu, vzdelávania a technológií je spojené s reštrukturalizáciou ekonomík jednotlivých krajín, rovnako ako aj s rastom životnej úrovne obyvateľov jednotlivých krajín i s riešením problémov nezamestnanosti. Príkladom tvorby a realizácie politik, ktoré budú vytvárať transformovanú ekonomickú štruktúru v jednotlivých krajinách, je Kórejská republika, ktorá permanentne zvyšuje investície do vedy a výskumu, pričom podiel výdavkov na vedu a výskum tu dnes prevyšuje 4,5 % HDP. Kórejská republika je príkladom úspešnej realizácie politik vytvárania znalostnej ekonomiky, ktoré jej umožňujú postupný rast životnej úrovne

obyvateľstva, rovnako ako aj približovanie sa vyspelým krajinám sveta.

Príkladom nepochopenia príčin a podstaty prebiehajúcej globálnej hospodárskej krízy je Slovensko, ktoré postupne likviduje jeden z potenciálnych motorov slovenskej ekonomiky – vedy, a to postupným znižovaním výdavkov na ňu až na dnešných 0,4 % HDP, čo je 10-krát menej ako v spomínanej Kórejskej republike a 4-krát menej ako v Českej republike, kde výdaje na vedu a výskum dosahujú 1,6 % HDP. Slovensko sa, naopak, v maximálnej miere snaží financovať zastarané priemyselné odvetvia, pričom politiky lákania zahraničných investícií, najmä v podobe montážnych liniek, sa podobajú politikám zaostalých alebo rozvojových krajín.

Svet – pád finančných trhov

Svetový ekonomický vývoj bude roku 2015 poznamenaný masívnymi turbulenciami, ktoré budú otriasať svetovou ekonomikou. Viacerí analytici, ktorí sa zaoberajú meraním Kondratievových dlhých vln alebo cyklov a ich dopadov na ekonomiku, predpovedajú na rok 2015 pád finančných trhov. Niektorí očakávajú krach veľkého rozsahu, ktorý môže prekonať rok 2008 a bude viesť ku globálnej depresii, ktorá potrvá zhruba do roku 2020. Očakávanie pádu finančných trhov sú nepochybné aj jednou z príčin začiatku masívneho

tlačenia peňazí Európskou centrálnou bankou. Prekonanie globálnej hospodárskej krízy sa však neuskutoční bez podpory prechodu na nové technológie, bez podpory vedy, výskumu a vzdelávania, redukcie nafúknutého finančného sektora, rovnako ako ani bez celosvetovej redukcie nadmerných priemyselných kapacít. Na prekonanie hospodárskej krízy by jednotlivé krajiny mali realizovať hospodárske politiky, aké robí Južná Kórea alebo Čína, ktorých ekonomiky napredujú aj v podmienkach globálnej hospodárskej krízy.

Slovensko – čakanie na zázrak

Slovensko bude aj roku 2015 čakať na zázrak, ktorý sa nedostaví. Sen o skončení krízy bez toho aby sa na Slovensku čokoľvek zmenilo, a pokračujúca snaha o zabetónovanie súčasnej ekonomickej štruktúry, postavennej primárne na výrobe automobilov a montážnych linkách, bude spojená s pretrvávaním vysokej nezamestnanosti, rastúcim odchodom občanov Slovenska za prácou do zahraničia a nízkou životnou úrovňou väčšiny obyvateľov Slovenska. Pokračujúca hospodárska kríza bude viesť k rastúcej ekonomickej a finančnej nerovnováhe, k rastúcej nespokojnosti občanov a k nestabilite v spoločnosti a v politike. Na prekonanie krízy bude potrebné nanovo formulovať hospodársku politiku a jej priority, pričom hlavnými prioritami by sa mali stať veda, výskum a vzdelávanie a podpora prechodu na moderné technológie.

Štvrtstoročie pokusu o netechnologický ekonomický rozvoj a jeho negatívne výsledky v podobe vysokej nezamestnanosti a nízkej životnej úrovne ukazuje, že v globálnej ekonomike sa nedá existovať bez moderných technológií, ktoré sú dnes hlavným faktorom konkurencieschopnosti jednotlivých ekonomík, ani bez podpory vedy, výskumu a vzdelávania. Na Slovensku dnes neexistuje jediná politická strana či hnutie, ktoré by malo v programe podporu technologického rozvoja alebo vedy, výskum a vzdelávanie ako priority hospodárskej politiky. Táto skutočnosť odsudzuje Slovensko do úlohy rozvojovej krajiny, hoci je dnes ako člen Európskej únie inštitucionálne zaradené medzi vyspelé krajiny sveta. Pokračujúca hospodárska kríza bude aj roku 2015 zviditeľňovať zastaranosť a nefunkčnosť súčasnej hospodárskej politiky Slovenska. Skutočnosť, že rok 2015 bude rokom predvolebným, bude zároveň vytvárať priestor a šancu na formuláciu novej modernej hospodárskej politiky, ktorá by napodobovala vyspelé krajiny sveta a umožnila Slovensku začať sa týmto vyspelým krajinám približovať. Či už rastom konkurencieschopnosti ekonomiky a jej produkcie, rastom životnej úrovne radosť občanov, alebo postupným znižovaním nezamestnanosti na úroveň vyspelých krajín.

Ing. Ivan Klinec, prognostik
(z blogu denníka SME)